

USTAWA

z dnia 3 grudnia 1984 r.

Prawo budżetowe.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Budżet państwa jest rocznym planem dochodów oraz wydatków na wskazane w nim cele i zadania państwowe.

Art. 2. 1. Budżet państwa składa się z budżetu centralnego oraz budżetów terenowych.

2. Budżet centralny określa dochody i wydatki naczelnymi organów władzy państwowej, naczelnymi i centralnymi organów administracji państwowej i innych naczelnymi organów państwowych, dochody i wydatki związane z działalnością jednostek organizacyjnych im podległych, dochody pochodzące z wpłat przedsiębiorstw państwowych tworzonych przez naczelne lub centralne organy administracji państwowej i innych jednostek organizacyjnych nadzorowanych przez te organy oraz dotacje dla tych przedsiębiorstw i jednostek.

3. Budżetami terenowymi są budżety rad narodowych stopnia podstawowego i budżety wojewódzkich rad narodowych.

4. Budżety terenowe określają dochody i wydatki rad narodowych i jednostek im podporządkowanych oraz dochody pochodzące z wpłat przedsiębiorstw terenowych i dotacje dla tych przedsiębiorstw, a także inne dochody przewidziane w ustawie.

5. Budżet centralny i budżety terenowe obejmują również wpłaty banków, jednostek spółdzielczych i organizacji społecznych, a także przedsiębiorstw wspólnych i mieszanych oraz spółek, w których Skarb Państwa albo jednostki gospodarki uspołecznionej posiadają udział wynoszący ponad 50% kapitału zakładowego.

6. Budżet centralny i budżety terenowe mogą przewidywać dotacje dla jednostek organizacyjnych, o których mowa w ust. 5.

7. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu stanowi nadwyżkę lub niedobór budżetowy.

8. Ustawa budżetowa określa przeznaczenie nadwyżki budżetu centralnego lub źródła pokrycia niedoboru budżetowego.

9. O przeznaczeniu nadwyżki budżetów terenowych oraz źródłach pokrycia niedoborów tych budżetów decyduje rada narodowa na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 3. 1. Sejm uchwała budżet państwa na okres roku kalendarzowego w formie ustawy, zwanej dalej „ustawą budżetową”.

2. Rady narodowe uchwalają budżety terenowe na okres roku kalendarzowego w formie uchwał, zwanych dalej „uchwałami budżetowymi”.

Art. 4. 1. Dochody i wydatki budżetowe klasyfikuje się według:

- 1) działów — odpowiadających podstawowym dziedzinom działalności państwowej,
- 2) rozdziałów — odpowiadających określonym jednostkom organizacyjnym lub zadaniom,
- 3) paragrafów — odpowiadających rodzajom dochodów i wydatków.

2. Dochody i wydatki budżetu centralnego klasyfikuje się według części odpowiadających naczelnym organom władzy państwowej, naczelnym i centralnym organom administracji państwowej, innym naczelnym organom państwowym, jak również centralnym związkom spółdzielczym, a w szczególnych wypadkach także innym jednostkom gospodarki uspołecznionej.

3. W budżecie centralnym wyodrębniła się również części obejmujące rezerwy i rozliczenia z tytułu ogólnego zarządu finansowego.

4. W budżetach wojewódzkich rad narodowych, zwanych dalej „budżetami wojewódzkimi”, dochody i wydatki mogą być klasyfikowane także według części odpowiadających wydziałom urzędów wojewódzkich i równorzędnym im jednostkom.

5. Minister Finansów ustala szczegółową klasyfikację dochodów i wydatków budżetowych; w ramach rozdziałów może tworzyć tytuły, a w ramach paragrafów — pozycje.

Art. 5. Zamieszczenie w budżecie dochodów z określonych źródeł lub wydatków na określone cele nie stanowi podstawy roszczeń bądź zobowiązań prawnych państwa wobec osób trzecich ani roszczeń tych osób wobec państwa.

Art. 6. 1. Przepisy ustawy dotyczące:

- 1) ministrów — stosuje się również do kierowników centralnych organów administracji państwowej, a także innych naczelnych organów państwowych oraz zarządów centralnych związków spółdzielczych mających odrębną część w budżecie centralnym,
- 2) wojewódzkich rad narodowych — stosuje się również do rad narodowych miast: stołecznego Warszawy, Krakowa i Łodzi,
- 3) wojewodów — stosuje się również do prezydentów miast: stołecznego Warszawy, Krakowa i Łodzi.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) budżetach rad narodowych stopnia podstawowego — rozumie się przez to budżety gminnych i miejskich rad narodowych, a w miastach podzielonych na dzielnice — budżety dzielnicowych rad narodowych,
- 2) kredytach budżetowych — rozumie się przez to kwoty planowanych wydatków ustalone w budżecie,
- 3) roku budżetowym — rozumie się przez to rok kalendarzowy, na który budżet jest uchwalany,
- 4) terenowych organach administracji państwowej bez bliższego określenia — rozumie się przez to terenowe organy administracji państwowej o właściwości ogólnej,
- 5) przedsiębiorstwach terenowych — rozumie się przez to przedsiębiorstwa państwowe tworzone przez terenowe organy administracji państwowej,
- 6) ustawie o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego — rozumie się przez to ustawę z dnia 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 41, poz. 185 i Nr 62, poz. 286 oraz z 1984 r. Nr 21, poz. 100 i Nr 31, poz. 173).

Rozdział 2

Zasady i formy gospodarki finansowej.

Art. 7. Państwowe jednostki organizacyjne, których gospodarka finansowa nie jest uregulowana w odrębnych ustawach, prowadzą gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 8. 1. Państwowe jednostki organizacyjne, których dochody i wydatki są objęte budżetem w pełnej wysokości, a realizacja wydatków jest niezależna od osiąganych przez nie dochodów, są jednostkami budżetowymi.

2. Działalność uboczna lub część podstawowej działalności jednostki budżetowej, nie wyodrębniona organizacyjnie, może być finansowana z dochodów uzyskiwanych z tej działalności, zwanych dalej „środkami specjalnymi”.

3. Działalność uboczna lub część podstawowej działalności jednostki budżetowej, wyodrębniona organizacyjnie z tej jednostki, może być prowadzona i finansowana z dochodów własnych w formie gospodarstwa pomocniczego.

4. Uprawnienia do prowadzenia przez jednostki budżetowe działalności finansowanej w formie środków specjalnych lub gospodarstw pomocniczych są przyznawane na zasadach określanych przez Ministra Finansów.

Art. 9. Państwowe jednostki organizacyjne, których przedmiot działalności uzasadnia uzależnienie ich wydatków od osiąganych dochodów i które uzyskują uprawnienie do zużywania tych dochodów na finansowanie swojej działalności, są zakładami budżetowymi.

Art. 10. 1. Zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze, a także jednostki budżetowe w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych, rozliczają się z budżetem z tytułu nadwyżki środków finansowych i zysku, z uwzględnieniem przepisu art. 12 pkt. 3. Mogą one również otrzymywać dotacje z budżetu.

2. Zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze mogą korzystać z kredytu bankowego na cele związane z ich działalnością bieżącą.

Art. 11. Jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze prowadzą gospodarkę finansową na podstawie planów finansowych określających ich dochody (przychody) i wydatki (rozchody), z uwzględnieniem norm, o których mowa w art. 31 ust. 3.

Art. 12. Minister Finansów określa:

- 1) państwowe jednostki organizacyjne, które mogą być zakładami budżetowymi, oraz zasady nadawania tym jednostkom uprawnień do prowadzenia gospodarki finansowej ustalonej dla zakładów budżetowych,
- 2) szczegółowe zasady gospodarki finansowej jednostek budżetowych i ich środków specjalnych, gospodarstw pomocniczych oraz zakładów budżetowych,
- 3) wypadki, w których jednostki określone w art. 10 ust. 1 mogą zatrzymywać całość lub część nadwyżki środków finansowych i zysku, oraz cele, na które mogą być przeznaczane pozostawione im środki.

Art. 13. Rada Ministrów, uwzględniając specjalny rodzaj działalności niektórych państwowych jednostek organizacyjnych, które w myśl przepisów niniejszej ustawy są jednostkami lub zakładami budżetowymi, może ustalać szczególne zasady gospodarki finansowej tych jednostek.

Art. 14. 1. Spółdzielnie i ich związki oraz organizacje społeczne dokonują wpłat do budżetu na zasadach określonych w odrębnych przepisach; mogą one otrzymywać dotacje z budżetu w wypadkach i na zasadach określonych w odrębnych przepisach ustawowych.

2. Organizacje społeczne otrzymujące dotacje z budżetu lub z funduszy celowych zasilanych z budżetu są obowiązane sporządzać plany finansowe. Plany te są rozpatrywane i zatwierdzane przez organy państwowe dotujące działalność tych organizacji.

Art. 15. 1. Na podstawie odrębnych ustaw oraz uchwał rad narodowych, podejmowanych w trybie określonym w art. 53 ust. 2 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego, mogą być tworzone fundusze celowe. Ustawa lub uchwała rady narodowej o utworzeniu funduszu celowego określa źródła jego dochodów i cele, na które te dochody mogą być przeznaczone, a także jednostki organizacyjne będące dysponentami środków funduszu.

2. Przepisów niniejszej ustawy nie stosuje się do funduszy:

- 1) tworzonych w przedsiębiorstwach państwowych i innych państwowych jednostkach organizacyjnych na podstawie przepisów ustaw normujących zasady gospodarki finansowej tych jednostek,
- 2) tworzonych w państwowych jednostkach organizacyjnych, których gospodarka finansowa jest prowadzona na szczególnych zasadach, ustalonych na podstawie art. 13.

3. Pozostałość środków funduszu celowego przechodzi na następny rok budżetowy, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Przepisy o utworzeniu funduszu celowego mogą przewidzieć obowiązek rozliczania środków funduszu z właściwym budżetem z tytułu nadwyżki lub niedoboru środków oraz zasilanie funduszu dotacją celową z budżetu.

5. Gospodarka finansowa funduszy celowych jest prowadzona na podstawie planów finansowych określających ich przychody i rozchody.

6. Minister Finansów określa szczegółowe zasady gospodarki finansowej funduszy celowych, które stosuje się w wypadkach, gdy przepisy o utworzeniu funduszu celowego nie ustalają takich zasad.

Art. 16. Rada Ministrów określa zasady finansowania inwestycji jednostek i zakładów budżetowych oraz innych państwowych jednostek organizacyjnych, których zasady finansowania inwestycji nie są określone w odrębnych ustawach.

Art. 17. Minister Finansów ustala zasady rachunkowości budżetowej.

Rozdział 3

Dochody i wydatki budżetu centralnego i budżetów terenowych.

Art. 18. 1. Dochodami budżetu centralnego są:

- 1) podatki oraz inne wpłaty przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem:
  - a) podatku od nieruchomości,
  - b) części podatku od płac stanowiącej dochód własny budżetów terenowych,
  - c) podatków i opłat pobieranych na podstawie przepisów o niektórych podatkach i opłatach terenowych,
  - d) wpłat określonych w art. 19 ust. 2 pkt 1 i 8,
  - e) innych podatków i wpłat od przedsiębiorstw terenowych,

2) wpłaty spółdzielni i związków spółdzielni: inwalidów, mleczarskich, wydawniczych, rękodziela ludowego i artystycznego „Cepelia” i rzemieślniczych, z wyjątkiem:

- a) podatku od nieruchomości,
- b) części podatku od płac stanowiącej dochód własny budżetów terenowych,
- c) podatków i opłat pobieranych na podstawie przepisów o niektórych podatkach i opłatach terenowych,

3) cła,

4) składki z tytułu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem części przekazywanej na fundusz emerytalny,

5) opłaty pobierane przez jednostki podległe naczelnym organom władzy państwowej, naczelnym i centralnym organom administracji państwowej oraz innym naczelnym organom państwowym, z wyjątkiem opłaty skarbowej, oraz dochody tych jednostek o charakterze administracyjnym i majątkowym,

6) wpłaty podległych naczelnym organom władzy państwowej, naczelnym i centralnym organom administracji państwowej oraz innym naczelnym organom państwowym zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych, z wyjątkiem części podatku od płac stanowiącej dochód własny budżetów terenowych, oraz wpłaty nadwyżek środków funduszy celowych pozostających w dyspozycji tych organów,

7) wpływy z opłat i orzeczeń sądowych, z wyjątkiem wpływów pochodzących z konfiskaty mienia i przepadku rzeczy,

8) dochody ze sprzedaży depozytów rzeczowych administrowanych przez Narodowy Bank Polski,

9) inne dochody nie będące dochodami budżetów terenowych.

2. Do dochodów budżetu centralnego zalicza się również wpływy z lokat i pożyczek państwowych.

3. Ustawa budżetowa może ustanowić udział budżetu centralnego w dochodach budżetu wojewódzkiego w wypadku, gdy z przyczyn niezależnych od wojewódzkich organów władzy i administracji państwowej przewidywane dochody własne budżetu wojewódzkiego przekraczają poziom środków niezbędnych na sfinansowanie zadań wynikających z narodowego planu społeczno-gospodarczego.

Art. 19. 1. Dochodami budżetów terenowych są:

- 1) dochody własne wymienione w art. 50 ust. 1 pkt 1—10 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego, a także udziały w dochodach, o których mowa w art. 50 ust. 5 tej ustawy,
- 2) dochody własne wymienione w art. 50 ust. 3 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego,
- 3) dotacje ogólne i celowe.

2. Dochodami własnymi budżetów terenowych z tytułów, o których mowa w art. 50 ust. 1 pkt 11 ustawy wymienionej w ust. 1, są:

- 1) podatek dochodowy od banków spółdzielczych,

- 2) podatek scalony od kółek rolniczych, spółdzielni kółek rolniczych i innych jednostek organizacyjnych zrzeszonych w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, rolniczych spółdzielni produkcyjnych zrzeszonych w Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych oraz od związków i zrzeszeń branżowych hodowców i producentów rolnych,
- 3) podatki od innych niż jednostki spółdzielcze i kółka rolnicze organizacji społecznych,
- 4) podatki obrotowy i dochodowy od osób fizycznych i prawnych mających miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą oraz od zagranicznych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
- 5) opłaty pobierane przez jednostki organizacyjne podporządkowane radom narodowym i przez urzędy terenowych organów administracji państwowej oraz dochody tych jednostek i urzędów o charakterze administracyjnym, z wyjątkiem dochodów, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 8,
- 6) wpłaty podporządkowanych radom narodowym zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych oraz wpłaty nadwyżek środków funduszy celowych pozostających w dyspozycji terenowych organów administracji państwowej,
- 7) wpłaty na rzecz Państwowego Funduszu Ziemi oraz opłaty: melioracyjna, elektryfikacyjna i za budowę urządzeń wodnych,
- 8) wpłaty powszechnych kas oszczędności w wysokości określonej przez Radę Ministrów w stosunku procentowym do wielkości wkładów oszczędnościowych,
- 9) wpłaty spółek wodnych i ich związków,
- 10) wpływy z grzywien i kar orzeczonych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, w postępowaniu karnym skarbowym i w postępowaniu o naruszenie dyscypliny budżetowej oraz w postępowaniach administracyjnych, w których organami orzekającymi są terenowe organy administracji państwowej,
- 11) wpływy z konfiskaty mienia i przypadku rzeczy, z likwidacji przedmiotów świadczeń majątkowych oraz innych praw majątkowych,
- 12) wpływy ze spłat zaległości zniesionych podatków oraz należności z nimi zrównanych, jeżeli stanowiły dochody budżetów terenowych przed ich zniesieniem,
- 13) inne dochody uznane w przepisach szczególnych za dochody budżetów terenowych.

Art. 20. 1. Dochodami własnymi budżetów rad narodowych stopnia podstawowego są:

- 1) podatek od nieruchomości położonych na obszarze właściwości danej rady narodowej, należny od jednostek gospodarki uspołecznionej,
- 2) podatek rolny, z wyjątkiem części podlegającej przekazaniu na fundusz gminny i fundusz miejski,
- 3) podatki obrotowy i dochodowy od osób fizycznych i osób prawnych nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej, z wyjątkiem podatków od osób, o których mowa w ust. 3 pkt 4,

- 4) podatki: od wynagrodzeń, wyrównawczy, od spadków i darowizn oraz podatki i opłaty pobierane na podstawie przepisów o niektórych podatkach i opłatach terenowych,
- 5) podatki, z wyłączeniem podatku od płac, oraz określone w przepisach szczególnych wpłaty przedsiębiorstw terenowych tworzonych przez terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego,
- 6) podatek dochodowy od banków spółdzielczych,
- 7) podatek scalony od kółek rolniczych, spółdzielni kółek rolniczych i innych jednostek organizacyjnych zrzeszonych w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, rolniczych spółdzielni produkcyjnych zrzeszonych w Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych oraz od związków i zrzeszeń branżowych hodowców i producentów rolnych,
- 8) podatki od innych niż jednostki spółdzielcze i kółka rolnicze organizacji społecznych, z wyjątkiem podatku od płac,
- 9) opłata skarbowa,
- 10) opłaty: melioracyjna, elektryfikacyjna i za budowę urządzeń wodnych oraz wpłaty na rzecz Państwowego Funduszu Ziemi,
- 11) opłaty, poza wymienionymi w pkt 4, 9 i 10, pobierane przez jednostki organizacyjne podporządkowane radom narodowym stopnia podstawowego i przez urzędy terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego,
- 12) podatek scalony i inne wpłaty pobierane od spółek wodnych i ich związków, z wyjątkiem podatku od płac,
- 13) wpłaty podporządkowanych radom narodowym stopnia podstawowego zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych,
- 14) wpływy z grzywien i kar orzeczonych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz w postępowaniach administracyjnych, w których organami orzekającymi są terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego,
- 15) wpływy ze spłat zaległości zniesionych podatków oraz należności z nimi zrównanych, jeżeli stanowiły dochody budżetów terenowych przed ich zniesieniem.

2. W miastach powyżej 300 tysięcy mieszkańców, podzielonych na dzielnice, z wyjątkiem miast, o których mowa w art. 21 ust. 2 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego, wojewódzkie rady narodowe, rozgraniczając zadania między miejską radą narodową a dzielnicowe rady narodowe, dokonują podziału źródeł dochodów określonych w ust. 1 między budżet miejskiej rady narodowej i budżety dzielnicowych rad narodowych.

3. Dochodami własnymi budżetów wojewódzkich są:

- 1) podatek od płac, w wysokości 85% wpływów z tego tytułu,
- 2) podatki, z wyjątkiem podatku od nieruchomości, oraz określone w przepisach szczególnych inne wpłaty przedsiębiorstw terenowych tworzonych przez terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego,

- 3) pozostałe podatki i inne wpłaty jednostek spółdzielczych, z wyjątkiem spółdzielni i związków spółdzielni rozliczających się z budżetem centralnym, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2,
- 4) podatki obrotowy i dochodowy od osób fizycznych i prawnych mających miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą oraz od zagranicznych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
- 5) opłaty pobierane przez jednostki organizacyjne podporządkowane wojewódzkim radom narodowym i przez urzędy terenowych organów administracji państwowej stopnia wojewódzkiego oraz dochody tych urzędów i jednostek o charakterze administracyjnym, z wyjątkiem dochodów, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 8,
- 6) wpłaty powszechnych kas oszczędności w wysokości określonej przez Radę Ministrów w stosunku procentowym do wielkości wkładów oszczędnościowych,
- 7) wpłaty podporządkowanych wojewódzkim radom narodowym zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych,
- 8) wpływy z grzywien i kar orzeczonych w postępowaniu karnym skarbowym oraz w postępowaniach administracyjnych, w których organami orzekającymi są terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego lub wojewódzkie komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej,
- 9) wpływy z konfiskaty mienia i przepadku rzeczy, z likwidacji przedmiotów świadczeń majątkowych oraz innych praw majątkowych.

4. Do dochodów własnych budżetów wojewódzkich zalicza się również udziały w dochodach budżetu centralnego, ustalane na okresy pięcioletnie w stosunku procentowym do wartości sprzedaży detalicznej towarów i usług przez jednostki gospodarki uspołecznionej według zasad określonych w art. 21.

Art. 21. 1. W razie osiągnięcia dochodów ze źródła określonego w art. 20 ust. 4 w kwotach wyższych od ustalonych w ustawie budżetowej, nadwyżka w granicach 1% tych kwot pozostaje w budżecie terenowym. Ustawa budżetowa, w zależności od sytuacji gospodarczej kraju, może podwyższyć tę granicę do 3% dla wszystkich lub dla określonych województw.

2. W razie nieosiągnięcia dochodów, o których mowa w art. 20 ust. 4, w kwotach ustalonych w ustawie budżetowej, powstały niedobór podlega wyrównaniu z budżetu centralnego do wysokości 99% tych kwot.

Art. 22. Jeżeli pobór podatków i opłat z obszaru działania kilku jednostek podziału terytorialnego stopnia podstawowego jest skoncentrowany w jednej z tych jednostek lub w urzędzie skarbowym, organ pobierający przekazuje pobrane kwoty na dochód budżetów właściwych rad narodowych. Wojewódzka rada narodowa, po zasięgnięciu opinii właściwych rad narodowych stopnia podstawowego, może ustanowić zasadę rozliczeń pobranych podatków i opłat w formie odpowiednich udziałów budżetów rad narodowych w pobranych kwotach.

Art. 23. 1. Dotacje ogólne dla budżetów terenowych, określone w art. 52 ustawy o systemie rad narodowych

i samorządu terytorialnego, są przyznawane z budżetu centralnego lub z budżetu wojewódzkiego.

2. Dotacje ogólne z budżetu centralnego ustala się na okres narodowego planu społeczno-gospodarczego, przy uwzględnieniu dochodów własnych rad narodowych, w celu uzupełnienia środków finansowych:

- 1) budżetów wojewódzkich — na realizację zadań wojewódzkich planów społeczno-gospodarczych, wynikających z narodowego planu społeczno-gospodarczego,
- 2) budżetów rad narodowych stopnia podstawowego — na realizację zadań ich planów społeczno-gospodarczych, wynikających z wojewódzkiego planu społeczno-gospodarczego.

Art. 24. 1. Radom narodowym mogą być przyznawane dotacje celowe, o których mowa w art. 36 ust. 3 i art. 51 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego.

2. Dotacje celowe nie wykorzystane podlegają zwrotowi do budżetu, z którego zostały przyznane.

3. Minister Finansów może określać wypadki, w których nie wykorzystane dotacje celowe nie podlegają zwrotowi do budżetu.

Art. 25. 1. Budżet centralny obejmuje wydatki na realizację zadań państwa w zakresie nie należącym do zadań rad narodowych, a w szczególności na:

- 1) zadania gospodarcze w zakresie przemysłu, budownictwa, rolnictwa i leśnictwa, transportu i łączności oraz obrotu towarowego, w tym również dotacje dla jednostek gospodarki uspołecznionej,
- 2) zadania w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, oświaty i wychowania, kultury i sztuki, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury fizycznej oraz ubezpieczeń społecznych,
- 3) administrację, wymiar sprawiedliwości i prokuraturę,
- 4) bezpieczeństwo publiczne i obronę narodową,
- 5) obsługę zadłużeń.

2. Budżet centralny obejmuje również dotacje ogólne i celowe oraz udziały budżetów terenowych w dochodach budżetu centralnego i rezerwy środków finansowych dla budżetów terenowych.

3. Budżety terenowe obejmują wydatki zapewniające realizację zadań rad narodowych określonych w rozdziale 3 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego.

Rozdział 4

Wieloletnie planowanie budżetowe.

Art. 26. 1. Na okres narodowego planu społeczno-gospodarczego jest opracowywany bilans szacunkowy dochodów i wydatków budżetowych państwa oraz bilans finansowy państwa.

2. Bilans szacunkowy dochodów i wydatków budżetowych państwa obejmuje ogół dochodów i wydatków w układzie działowym lub grup działów.

3. W bilansie szacunkowym dochodów i wydatków budżetowych państwa, o którym mowa w ust. 2, ujmują się również dotacje ogólne dla budżetów terenowych, udziały budżetów wojewódzkich w dochodach budżetu centralnego lub udział budżetu centralnego w dochodach budżetów wojewódzkich, zwane dalej „dochodami zasilającymi”; mają one charakter wiążący.

4. Bilans finansowy państwa obejmuje w szczególności:

1) po stronie dochodów:

- a) dochody od gospodarki uspołecznionej,
- b) dochody od ludności i gospodarki nie uspołecznionej,
- c) przyrost zasobów pieniężnych,
- d) saldo obrotów zagranicznych,

2) po stronie wydatków:

- a) wydatki na finansowanie potrzeb rozwojowych gospodarki uspołecznionej, w tym wydatki na inwestycje i remonty kapitalne oraz przyrost zapasów,
- b) wydatki budżetu państwa, z wyłączeniem: wydatków związanych z finansowaniem inwestycji, remontów kapitalnych i zapasów oraz rozliczeń przedsiębiorstw dotyczących akumulacji finansowej, rozliczeń z bankami oraz obsługi kredytów zagranicznych,
- c) wydatki funduszków emerytalnych i funduszu kombatanatów,
- d) rozliczenia z bankami z tytułu odsetek od zagranicznych kredytów bankowych,
- e) saldo kredytów dla ludności i gospodarki nie uspołecznionej.

Art. 27. 1. Minister Finansów opracowuje bilanse, o których mowa w art. 26 ust. 1, wykorzystując propozycje:

- 1) ministrów — w zakresie odpowiednich części budżetu centralnego,
- 2) ministrów, którzy na podstawie przepisów o utworzeniu ich urzędu oraz o zakresie ich działania są odpowiedzialni za określone odcinki (sfery) działalności gospodarczej i społecznej państwa oraz realizują założenia polityki państwa w tym zakresie; ministrowie ci są zwani dalej „ministrami koordynującymi”,
- 3) innych organów i instytucji państwowych oraz organizacji spółdzielczych — w zakresie odpowiednich części budżetu centralnego,
- 4) wojewodów — w zakresie budżetów terenowych, po rozpatrzeniu ich przez komisję wojewódzkiej rady narodowej właściwą do spraw budżetu.

2. Propozycje, o których mowa w ust. 1, opracowywane są zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez Ministra Finansów.

Art. 28. 1. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi bilans szacunkowy dochodów i wydatków budżetowych państwa wraz z dochodami zasilającymi dla budżetów terenowych i bilans finansowy państwa, łącznie z projektem uchwały o narodowym planie społeczno-gospodarczym.

2. Sejm uchwała dochody zasilające dla budżetów terenowych łącznie z narodowym planem społeczno-gospodarczym.

Art. 29. 1. W granicach dochodów własnych i dochodów zasilających, o których mowa w art. 28, wojewódzkie rady narodowe uchwalają plany finansowania zadań określonych w wojewódzkich planach społeczno-gospodarczych, z uwzględnieniem:

- 1) dotacji ogólnych dla budżetów rad narodowych stopnia podstawowego oraz udziałów tych budżetów w dochodach budżetów wojewódzkich,
- 2) odrębnych dotacji ogólnych i udziałów w miastach, o których mowa w art. 20 ust. 2, dla budżetu miejskiej rady narodowej i budżetów dzielnicowych rad narodowych,
- 3) udziału budżetu wojewódzkiego w dochodach budżetów rad narodowych stopnia podstawowego.

2. W granicach dochodów własnych, dotacji ogólnych i udziałów, uchwalonych przez wojewódzkie rady narodowe na okres narodowego planu społeczno-gospodarczego, rady narodowe stopnia podstawowego uchwalają pięcioletnie plany finansowania zadań.

3. Tryb opracowywania planów finansowania zadań, o których mowa w ust. 1, ustala Minister Finansów.

Art. 30. 1. Uchwalone przez Sejm i wojewódzkie rady narodowe na okres narodowego planu społeczno-gospodarczego dochody zasilające, o których mowa w art. 28 i 29, mają odpowiednie zastosowanie przy opracowywaniu projektów budżetów terenowych.

2. W razie zmiany narodowego planu społeczno-gospodarczego oraz zmian: cen urzędowych, taryf, opłat, kursów walut, wynagrodzeń, zasad opodatkowania, zmian organizacyjnych oraz zmian w systemie finansowym, dochody zasilające, o których mowa w ust. 1, są odpowiednio korygowane przy opracowywaniu projektów budżetów terenowych.

3. Do czasu uchwalenia przez Sejm lub wojewódzkie rady narodowe dochodów zasilających, o których mowa w art. 28 i 29, za podstawę do opracowania projektów budżetów terenowych przyjmuje się dochody zasilające ustalone na rok poprzedzający.

Rozdział 5

Opracowywanie i uchwalanie budżetu państwa i budżetu centralnego.

Art. 31. 1. Minister Finansów określa szczegółowe zasady oraz tryb opracowywania projektu budżetu państwa.

2. Rada Ministrów ustala normy wydatków budżetowych o charakterze wiążącym.

3. Ministrowie ustalają dla jednostek budżetowych i zakładów budżetowych objętych budżetem centralnym i budżetami terenowymi:

- 1) limity zatrudnienia i funduszu wynagrodzeń, jeżeli uchwała o narodowym planie społeczno-gospodarczym nadaje im charakter dyrektywny,
- 2) normy wydatków budżetowych dla celów kalkulacyjnych oraz zasady normowania zapasów materiałowych.

Art. 32. Po przedstawieniu Sejmowi przez Radę Ministrów założeń centralnego planu rocznego Minister Finansów przedstawia komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu informację o podstawowych założeniach projektu budżetu państwa na rok następny.

Art. 33. 1. Minister Finansów opracowuje projekt budżetu państwa, uwzględniając zadania określone w narodowym planie społeczno-gospodarczym, a ponadto na podstawie:

- 1) projektów poszczególnych części budżetu centralnego, opracowanych przez ministrów,
- 2) projektów podziału dochodów i wydatków budżetu centralnego w poszczególnych działach, opracowanych przez ministrów koordynujących,
- 3) projektów planów dochodów budżetu oraz dotacji dla jednostek gospodarki uspołecznionej, opracowanych przez izby skarbowe w zakresie ich działania,
- 4) dochodów zasilających ustalonych dla budżetów terenowych, z uwzględnieniem zmian, o których mowa w art. 30 ust. 2,
- 5) projektów dochodów i wydatków budżetowych rad narodowych województw, przedstawionych przez wojewodów po uprzednim zaopiniowaniu przez komisję wojewódzkiej rady narodowej właściwą do spraw budżetu.

2. Minister Finansów rozpatruje projekty poszczególnych części budżetu centralnego oraz rozpatruje i uzgadnia z wojewodami — przy udziale ministrów koordynujących — skorygowane dochody zasilające dla budżetów terenowych, o których mowa w art. 30 ust. 2, i przedstawia Radzie Ministrów ewentualne sprawy sporne z wojewodami wraz z projektem ustawy budżetowej.

3. Minister Finansów włącza do projektu budżetu centralnego projekty dochodów i wydatków Sejmu, Rady Państwa i Najwyższej Izby Kontroli.

Art. 34. 1. W budżecie centralnym tworzy się rezerwę budżetową na wydatki nieprzewidziane.

2. W poszczególnych częściach budżetu centralnego mogą być tworzone rezerwy celowe na wydatki, których podział nie może być dokonany w okresie uchwalania budżetu.

Art. 35. Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów projekt ustawy budżetowej wraz z uzasadnieniem i objaśnieniami dotyczącymi planowanych dochodów i wydatków oraz projekt bilansu finansowego państwa.

Art. 36. 1. Projekt ustawy budżetowej ustala:

- 1) dochody i wydatki budżetu państwa z wyodrębnieniem ważniejszych źródeł dochodów i kierunków wydatków,
- 2) dochody i wydatki budżetu centralnego z podziałem na części, grupy działów lub działy, z wyodrębnieniem ważniejszych źródeł dochodów i kierunków wydatków,
- 3) dochody zasilające dla budżetów terenowych,
- 4) etaty administracji państwowej objętej budżetem centralnym i budżetami terenowymi oraz wymiaru sprawiedliwości i prokuratury.

2. Projekt ustawy budżetowej obejmuje również:

- 1) przychody i rozchody funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych i państwowych jednostek organizacyjnych, których gospodarka finansowa jest prowadzona na szczególnych zasadach ustalonych na podstawie art. 13 — objętych budżetem państwa,

- 2) przychody i rozchody funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych i państwowych jednostek organizacyjnych, których gospodarka finansowa jest prowadzona na szczególnych zasadach ustalonych na podstawie art. 13 — objętych budżetem centralnym.

3. Rada Ministrów, w wypadkach uzasadnionych ważnymi względami państwowymi, może wprowadzać niezbędne wyjątki od wymagań szczególności określonej w ust. 1 i 2.

Art. 37. 1. Rada Ministrów uchwała projekt ustawy budżetowej i przedstawia go Sejmowi w terminie do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy wraz z uzasadnieniem i objaśnieniami; w objaśnieniach uwzględnia się kierunki polityki finansowej w zakresie dochodów i wydatków objętych projektem tej ustawy.

2. Jeżeli Rada Ministrów nie przedstawi Sejmowi projektu ustawy budżetowej w terminie określonym w ust. 1, jest obowiązana w tym terminie przedstawić projekt ustawy o prowizorium budżetowym wraz z uzasadnieniem i objaśnieniami.

Art. 38. W razie nieuchwalenia ustawy budżetowej lub ustawy o prowizorium budżetowym przed rozpoczęciem roku budżetowego, mimo przedstawienia jej projektu stosownie do art. 37, podstawę gospodarki budżetowej państwa, do czasu uchwalenia ustawy, jednakże przez okres nie dłuższy niż jeden kwartał, stanowi projekt ustawy przedstawiony Sejmowi.

Art. 39. 1. Ministrowie ustalają i przedstawiają Ministrowi Finansów układ wykonawczy budżetu, czyli szczegółowy podział dochodów i wydatków budżetu centralnego według klasyfikacji określonej w art. 4, w granicach kwot wynikających z ustawy budżetowej.

2. Plany finansowe jednostek budżetowych powinny być zgodne ze szczegółowym podziałem dochodów i wydatków. Plany finansowe funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych oraz państwowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 13, powinny być zgodne z wpłatami i dotacjami ustalonymi w szczegółowym podziale dochodów i wydatków budżetu centralnego.

Rozdział 6

Opracowywanie i uchwalanie budżetów terenowych.

Art. 40. Wojewodowie ustalają tryb i terminy opracowania projektów budżetów terenowych, z uwzględnieniem ustaleń wynikających z art. 31.

Art. 41. 1. Terenowe organy administracji państwowej opracowują projekty budżetów terenowych, z uwzględnieniem dochodów zasilających ustalonych stosownie do art. 30 ust. 2.

2. W projektach budżetów rad narodowych stopnia podstawowego terenowe organy administracji państwowej ujmują środki finansowe wydzielone na rzecz funduszy samorządu mieszkańców, o których mowa w art. 157 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego.

3. Nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych mogą być uwzględnione w budżetach terenowych jako źródło pokrycia wydatków, o których mowa w art. 63 ust. 3.

Art. 42. 1. W budżetach terenowych powinna być tworzona rezerwa budżetowa na wydatki nieprzewidziane, w wysokości określonej przez radę narodową.

2. W budżetach wojewódzkich mogą być tworzone rezerwy celowe na wydatki, których podział nie może być dokonany w okresie uchwalania budżetu.

Art. 43. 1. Terenowe organy administracji państwowej przedstawiają radom narodowym projekty budżetów terenowych z podziałem na działy i rozdziały oraz plany finansowe funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych z podziałem na działy — w terminie określonym przez rady narodowe.

2. Terenowe organy administracji państwowej przedstawiają radom narodowym projekty budżetów terenowych, o których mowa w ust. 1, łącznie z objaśnieniami dotyczącymi planowanych dochodów (przychodów) i wydatków (rozchodów) oraz innymi materiałami informacyjnymi, których rodzaj i szczegółowość określają komisje rad narodowych właściwe do spraw budżetu. Objasnienia do projektu budżetu wojewódzkiego powinny ponadto zawierać informacje o przewidywanych w województwie łącznych dochodach i wydatkach budżetów terenowych, przychodach i rozchodach zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych, z podziałem na działy, oraz o przychodach i rozchodach funduszy celowych, według ich rodzajów.

Art. 44. 1. Projekty budżetów terenowych oraz plany finansowe funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych podlegają zaopiniowaniu przez komisje rad narodowych.

2. Komisje rad narodowych właściwe do spraw budżetu przedstawiają na sesjach budżetowych opinie o projektach budżetów oraz planach, o których mowa w ust. 1, wraz z wnioskami.

Art. 45. Rady narodowe podejmują uchwały budżetowe nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego.

Art. 46. 1. Rady narodowe ustalają w budżetach w szczególności:

- 1) dochody własne, w tym udziały w dochodach budżetów innego stopnia, dotacje ogólne i celowe oraz wydatki z podziałem na działy i rozdziały,
- 2) przychody i rozchody zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych — z podziałem na działy,
- 3) przychody i rozchody poszczególnych funduszy celowych.

2. Uchwalone przez rady narodowe wydatki budżetowe nie mogą przekraczać dochodów budżetowych.

3. Rady narodowe stopnia podstawowego uchwalają wraz z budżetem:

- 1) plan funduszu gminnego i funduszu miejskiego w szczególności przychodów i rozchodów, określonej w ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o funduszu gminnym i funduszu miejskim (Dz. U. Nr 52, poz. 269),
- 2) plany funduszy celowych, utworzonych na podstawie art. 53 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego, w szczególności przychodów i rozchodów określonej w uchwałach tworzących te fundusze.

Art. 47. Do czasu uchwalenia przez radę narodową budżetu na dany rok budżetowy podstawę dokonywania wydatków i realizacji dochodów stanowi projekt budżetu przedstawiony radzie narodowej.

Art. 48. 1. Po uchwaleniu budżetów przez rady narodowe, terenowe organy administracji państwowej ustalają układ wykonawczy budżetu, czyli szczegółowy podział dochodów i wydatków budżetowych według klasyfikacji określonej w art. 4 ust. 1 i 4.

2. Plany finansowe jednostek budżetowych powinny być zgodne ze szczegółowym podziałem dochodów i wydatków. Plany finansowe funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych powinny być zgodne z wpłatami i dotacjami ustalonymi w szczegółowym podziale dochodów i wydatków budżetu terenowego.

Art. 49. 1. Jeżeli z ustawy budżetowej wynikają dla budżetów terenowych zmiany w dochodach i wydatkach, wojewódzkie rady narodowe uwzględniają je odpowiednio w swoich budżetach.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zmian wynikających z budżetu wojewódzkiego dla budżetów rad narodowych stopnia podstawowego.

Rozdział 7

Wykonywanie budżetu państwa.

Art. 50. Rada Ministrów sprawuje ogólny nadzór nad wykonywaniem budżetu państwa oraz może wydawać wytyczne dla organów administracji państwowej w sprawie jego realizacji.

Art. 51. 1. W toku wykonywania budżetu obowiązują następujące zasady:

- 1) realizacja dochodów ustalonych w budżecie następuje w terminach i na zasadach wynikających z obowiązujących przepisów,
- 2) dokonywanie wydatków następuje w miarę wykonywania zadań planowych, zgodnie z przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny oraz w granicach kwot ustalonych w budżecie; przekroczenie tych kwot może nastąpić tylko w wypadkach dopuszczonych w ustawach.

2. Zasady określone w ust. 1 stosuje się odpowiednio w gospodarce finansowej, o której mowa w art. 8 ust. 2 i 3, art. 9 i 15 ust. 1.

3. Minister Finansów ustala szczegółowe zasady i tryb wykonywania budżetu państwa.

Art. 52. 1. Projekty ustaw, rozporządzeń i uchwał przedstawianych Radzie Ministrów, których skutkiem finansowym może być zwiększenie wydatków albo zmniejszenie dochodów budżetu centralnego lub budżetów terenowych, wymagają opinii Ministra Finansów.

2. Wydawanie aktów normatywnych nie wymienionych w ust. 1 przez naczelne i centralne organy administracji państwowej, wywołujących skutki finansowe dla budżetu, wymaga zgody Ministra Finansów.

Art. 53. 1. Kredyty budżetowe wygasają z upływem roku budżetowego.

2. Rada Ministrów może ustanawiać wyjątki od zasady ustalonej w ust. 1.

Art. 54. W toku wykonywania budżetu mogą być zwiększane lub zmniejszane kredyty budżetowe na zasadach ustalonych w niniejszej ustawie, w szczególności w drodze:

- 1) przyznawania dodatkowych kredytów budżetowych, zwiększających ogólną kwotę wydatków ustalonych w budżecie,
- 2) dokonywania przeniesień kredytów budżetowych, polegających na zwiększeniu kredytów na określone cele, z równoczesnym zmniejszeniem w tej samej wysokości kredytów przeznaczonych na inne cele lub zmniejszeniem rezerw budżetowych,
- 3) zwiększania ogólnej kwoty wydatków w budżetach terenowych:
  - a) z nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych,
  - b) z funduszu zasobowego na cele, o których mowa w art. 73 ust. 1—3,
  - c) z ponadplanowych dochodów, o których mowa w art. 67.

Art. 55. 1. Przeniesienia kredytów budżetowych w obrębie budżetu centralnego lub budżetu terenowego nie mogą zwiększać ustalonej łącznej kwoty kredytów przeznaczonych na wynagrodzenia oraz kredytów na inne wydatki, których górną granicę określają odrębne przepisy.

2. Przeniesienia kredytów budżetowych nie mogą również powodować zmniejszenia nadwyżki lub zwiększenia niedoboru budżetu.

3. Ograniczenia wymienione w ust. 1 nie dotyczą:

- 1) przeniesień kredytów budżetowych, spowodowanych zmianami wprowadzanymi w związku z wykonywaniem ustaw oraz wydawanych na ich podstawie aktów wykonawczych,
- 2) przeniesień kredytów budżetowych z rezerw budżetu centralnego lub z rezerw celowych na wynagrodzenia.

4. Kredyty budżetowe przewidziane na cele inwestycyjne nie mogą być przeznaczane na finansowanie zadań nieinwestycyjnych, z wyjątkiem zwiększenia kredytów na finansowanie remontów kapitalnych jednostek i zakładów budżetowych, jeżeli rachunek ekonomiczny wykaże, że remont ten jest bardziej opłacalny.

5. Rada Ministrów, ze względów oszczędnościowych, może wprowadzać inne ograniczenia w przeniesieniach kredytów budżetowych niż określone w ust. 1 i 4.

Art. 56. Obsługa kasowa budżetu państwa jest wykonywana przez banki na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Rozdział 8

Wykonywanie budżetu centralnego.

Art. 57. 1. Minister Finansów:

- 1) kontroluje realizację dochodów oraz dokonywanie wydatków budżetowych,
- 2) czuwa nad zachowaniem prawidłowych proporcji między dochodami i wydatkami budżetowymi,
- 3) dokonuje zmian w budżecie w zakresie ustalonym w niniejszej ustawie.

2. Wykonywanie zadań w zakresie dochodów i wydatków poszczególnych części budżetu centralnego należy do właściwych ministrów oraz podległych im jednostek organizacyjnych. Ministrowie dokonują okresowych ocen przebiegu wykonania planu dochodów i wydatków budżetowych oraz podejmują działania zmierzające do prawidłowej realizacji tego planu.

3. W wypadku gdy jednostki organizacyjne wykonujące zadania w zakresie wydatków budżetu centralnego nie realizują zadań planowych, właściwi ministrowie blokują odpowiednią część kredytów budżetowych i stawiają ją do dyspozycji Ministra Finansów.

4. W razie stwierdzenia nadmiaru środków finansowych w jednostkach, o których mowa w ust. 3, właściwi ministrowie mogą blokować odpowiednią część kredytów budżetowych.

5. W razie nieuruchomienia obiektów i urządzeń w planowanym terminie, Minister Finansów blokuje odpowiednią część kredytów przewidzianych na realizację zadań w tych obiektach i urządzeniach.

Art. 58. Dodatkowe kredyty budżetowe na pokrycie wydatków powodujących zmniejszenie nadwyżki lub zwiększenie niedoboru budżetu centralnego mogą być uchwalone wyłącznie przez Sejm.

Art. 59. 1. Rada Ministrów dysponuje rezerwą budżetu centralnego na nieprzewidziane wydatki.

2. Rada Ministrów może przenosić w określonym zakresie uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, na Prezydium Rządu, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów.

3. Właściwi ministrowie dysponują rezerwami celowymi. Rada Ministrów może uzależnić dysponowanie rezerwami celowymi od zgody Ministra Finansów.

Art. 60. 1. Przeniesienia kredytów między częściami i działami budżetu centralnego dokonuje Minister Finansów po zasięgnięciu opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu, z wyjątkiem:

- 1) przeniesień określonych w ust. 2 oraz w art. 61,
- 2) dysponowania rezerwami, o których mowa w art. 59.

2. Minister Finansów może dokonywać odpowiednich przeliczeń i przeniesień dochodów i kredytów budżetu centralnego oraz udziałów i dotacji ogólnej dla budżetów wojewódzkich w wypadkach:

1) wprowadzenia w ciągu roku budżetowego zmian w narodowym planie społeczno-gospodarczym oraz, dokonanych ustawami lub na podstawie zawartych w nich upoważnień, zmian:

- a) zasad opodatkowania,
- b) cen urzędowych, taryf, opłat, kursów walut i wynagrodzeń,
- c) organizacyjnych,
- d) zasad systemu finansowego przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych,

2) przenoszenia dochodów nie rozdzielonych w budżecie centralnym do poszczególnych części tego budżetu,

jeżeli nie spowoduje to zmniejszenia nadwyżki lub zwiększenia niedoboru budżetu centralnego, ustalonych w ustawie budżetowej. Minister Finansów informuje o dokonanych zmianach właściwe komisje sejmowe oraz Najwyższą Izbę Kontroli.

3. Minister Finansów może zmniejszać lub zwiększać — w razie zmian organizacyjnych dokonanych ustawami lub na podstawie zawartych w nich upoważnień — liczbę etatów naczelnych, centralnych i terenowych organów administracji państwowej oraz organów wymiaru sprawiedliwości i prokuratury.

4. Ministrowie mogą dokonywać przeniesień kredytów między rozdziałami i paragrafami w ramach działu właściwej części budżetu, z wyjątkiem kredytów na cele inwestycyjne, w terminie do dnia 30 listopada roku budżetowego. Przeniesienia kredytów po tym terminie mogą być dokonywane za zgodą Ministra Finansów.

5. Minister Finansów może określać wypadki, w których przeniesienie kredytów budżetowych między paragrafami w ramach działu właściwej części budżetu wymaga jego zgody.

6. Ministrowie, w ramach uprawnień wynikających z ust. 4 i 5, mogą upoważniać podległe jednostki budżetowe do dokonywania odpowiednich zmian w planach finansowych.

Art. 61. Prezydium Sejmu i Przewodniczący Rady Państwa lub z ich upoważnienia Szefowie Kancelarii Sejmu i Kancelarii, Rady Państwa, a także Prezes Najwyższej Izby Kontroli, mogą przenosić kredyty w zakresie właściwych części budżetu centralnego.

Art. 62. 1. Minister Finansów, na wniosek właściwego ministra, może określać jednostki budżetowe uprawnione do zwiększania wydatków budżetowych w planach finansowych do wysokości ponadplanowych dochodów w związku z wykonaniem przez te jednostki ponadplanowych świadczeń i usług.

2. Ponadplanowe wydatki mogą być dokonywane do wysokości ponadplanowych dochodów.

Rozdział 9

Wykonywanie budżetów terenowych.

Art. 63. 1. Rady narodowe na sesjach i przez swoje komisje, a także prezydja rad narodowych, kontrolują wykonanie budżetu i planów funduszy celowych oraz innych planów objętych uchwałami budżetowymi i dokonują okresowych ocen ich realizacji.

2. Rady narodowe dokonują zmian w budżetach terenowych w zakresie ustalonym w ustawie o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego oraz w niniejszej ustawie.

3. Rady narodowe, po dokonaniu odpisów na fundusz zasobowy, o którym mowa w art. 72, dysponują nadwyżkami budżetów terenowych i przeznaczają je na sfinansowanie potrzeb gospodarczych, socjalnych oraz innych bieżących potrzeb terenowych, a także na dofinansowanie inwestycji finansowanych z budżetów terenowych.

4. Rady narodowe rozpatrują i zatwierdzają sprawozdania z wykonania budżetów terenowych i planów funduszy celowych oraz innych planów objętych uchwałami budżetowymi.

Art. 64. W zakresie wykonywania budżetów przez terenowe organy administracji państwowej Minister Finansów wykonuje kontrolę finansową zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 1982 r. o urzędzie Ministra Finansów oraz urzędach i izbach skarbowych (Dz. U. Nr 45, poz. 289), dokonuje okresowych analiz z wykonania tych budżetów i w razie potrzeby podejmuje odpowiednie działania zgodnie z przepisami art. 147 i 148 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego.

Art. 65. 1. Wykonywanie zadań w zakresie dochodów i wydatków budżetowych należy do właściwych terenowych organów administracji państwowej i jednostek organizacyjnych podporządkowanych radom narodowym.

2. Wykonywanie zadań w dziedzinie dochodów budżetów terenowych należy również do urzędów i izb skarbowych, w zakresie określonym w ustawie o urzędzie Ministra Finansów oraz urzędach i izbach skarbowych.

3. Terenowe organy administracji państwowej zapewniają prawidłowe wykonanie budżetów terenowych, a w szczególności:

- 1) dokonują okresowych ocen wykonania planu dochodów i wydatków budżetowych oraz podejmują działania zmierzające do prawidłowej realizacji tego planu,
- 2) czuwają nad zachowaniem równowagi budżetowej przez terminową realizację dochodów oraz zapobieganie wydatkom, które przekraczałyby kwotę osiągniętych dochodów i środków terenowego funduszu zasobowego,
- 3) z upoważnienia rady narodowej:
  - a) dysponują rezerwą budżetową na wydatki nieprzewidziane,
  - b) dokonują zmian w budżecie,
- 4) dysponują rezerwami celowymi oraz udzielają zwrotnych zasiłków kasowych.

4. Wojewodowie kierują wykonaniem budżetów wojewódzkich oraz sprawują nadzór nad wykonywaniem przez terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego budżetów terenowych, stosownie do art. 149 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego.

5. W wypadku gdy jednostki organizacyjne wykonujące zadania w zakresie wydatków budżetu terenowego nie realizują tych zadań zgodnie z planem, terenowe organy administracji państwowej blokują odpowiednią część kredytów budżetowych.

6. W razie stwierdzenia nadmiaru środków finansowych w jednostkach, o których mowa w ust. 5, terenowe organy administracji państwowej mogą blokować odpowiednią część kredytów budżetowych, po zasięgnięciu opinii komisji rad narodowych właściwych do spraw budżetu.

Art. 66. 1. W razie nieuruchomienia obiektów i urządzeń w planowanym terminie, środki przewidziane na realizację zadań w tych obiektach i urządzeniach są odpowiednio zmniejszane i przekazywane do budżetu centralnego lub terenowego, z którego zostały przyznane. Środki te mogą być również wykorzystane na zwiększenie wydatków innych jednostek w razie wcześniejszego niż planowano oddania do użytku obiektów (urządzeń) o takim samym lub podobnym charakterze.

2. Rodzaje obiektów (urządzeń) i zasady rozliczeń, o których mowa w ust. 1, określa Minister Finansów.

Art. 67. Zwiększenie ogólnej kwoty wydatków w budżetach terenowych, poza wypadkami określonymi w art. 54 pkt 3 lit. a) i b), może nastąpić wyłącznie przy równoczesnym zwiększeniu przez radę narodową dochodów bieżących.

Art. 68. 1. Prezydya rad narodowych, na podstawie upoważnienia rady narodowej, mogą dokonywać przeniesień kredytów budżetowych między rozdziałami.

2. Terenowe organy administracji państwowej, na podstawie upoważnienia rady narodowej, mogą dokonywać przeniesień kredytów budżetowych, z wyjątkiem przeniesień kredytów między działami i rozdziałami.

3. Terenowe organy administracji państwowej mogą upoważniać kierowników jednostek organizacyjnych podporządkowanych radom narodowym do dokonywania przeniesień kredytów budżetowych, o których mowa w ust. 2.

Art. 69. 1. Terenowe organy administracji państwowej mogą określać jednostki budżetowe uprawnione do przekraczania wydatków budżetowych w planach finansowych do wysokości ponadplanowych dochodów w związku z wykonaniem przez te jednostki ponadplanowych świadczeń i usług.

2. Ponadplanowe wydatki mogą być realizowane do wysokości uzyskanych ponadplanowych dochodów.

Art. 70. 1. Minister Finansów, w toku wykonywania budżetu, może zwiększać lub zmniejszać dotacje ogólne, udziały w dochodach budżetu centralnego oraz dotacje celowe w wypadkach:

- 1) zmian w narodowym planie społeczno-gospodarczym,
- 2) przyznania radom narodowym nowych źródeł dochodów, zwiększenia lub zmniejszenia albo zniesienia istniejących źródeł na podstawie ustaw lub przepisów wydanych na podstawie upoważnień ustawowych,
- 3) zmian zasad opodatkowania,
- 4) zmian cen urzędowych, taryf, opłat, kursów walut i wynagrodzeń, wprowadzonych przez Sejm lub Radę Ministrów,
- 5) zmian organizacyjnych,
- 6) przeniesienia zadań pomiędzy budżetem centralnym a budżetami terenowymi,

7) powierzenia radom narodowym nowych lub dodatkowych zadań uprzednio nie podlegających sfinansowaniu z budżetów terenowych.

2. Uprawnienia określone w ust. 1 przysługują odpowiednio wojewodom w stosunku do budżetów terenowych stopnia podstawowego.

Art. 71. W wypadkach określonych w art. 70 terenowe organy administracji państwowej wprowadzają odpowiednie zmiany w dochodach i wydatkach budżetów terenowych i składają o tym sprawozdania radom narodowym.

Art. 72. Z nadwyżki budżetu terenowego, osiągniętej w danym roku budżetowym, tworzy się fundusz zasobowy w drodze corocznych odpisów części zrealizowanych ponadplanowych dochodów. Wysokość odpisu oraz wysokość funduszu zasobowego w stosunku procentowym do wydatków bieżących i dolną granicę, poniżej której poziom funduszu nie może być zmniejszany, ustala rada narodowa.

Art. 73. 1. Fundusz zasobowy stanowi rezerwę kasową budżetu terenowego.

2. Fundusz zasobowy może być przeznaczany na:

- 1) pokrycie niedoboru budżetu terenowego na koniec roku,
- 2) wyposażenie w środki trwałe i obrotowe przedsiębiorstw terenowych i zakładów (brygad) remontowo-budowlanych,
- 3) pomoc w spłacie kredytów bankowych wykorzystanych na finansowanie inwestycji przedsiębiorstw terenowych,
- 4) udzielanie zwrotnych zasiłków kasowych zakładom budżetowym i gospodarstwom pomocniczym.

3. Fundusz zasobowy wojewódzki, poza przeznaczeniem określonym w ust. 2, może być wykorzystany na udzielanie w ciągu roku zwrotnych zasiłków kasowych budżetom rad narodowych stopnia podstawowego oraz na pokrycie niedoborów tych budżetów, jeżeli niedobory te nie mogą być wyrównane z ich funduszy zasobowych.

4. O przeznaczeniu funduszu zasobowego na pokrycie niedoborów budżetowych oraz na cele określone w ust. 2 pkt 2 i 3 decyduje rada narodowa, a o udzieleniu z tego funduszu zwrotnych zasiłków kasowych — terenowy organ administracji państwowej.

Rozdział 10

Kontrola wykonania budżetu.

Art. 74. 1. Wykonanie budżetu państwa podlega kontroli Sejmu.

2. Wykonanie budżetów terenowych podlega kontroli rad narodowych.

Art. 75. 1. Minister Finansów przedstawia komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu — w szczególności i w terminach przez nią określonych — okresowe informacje o przebiegu wykonania budżetu państwa.

2. Terenowe organy administracji państwowej przedstawiają radom narodowym lub ich komisjom, właściwym do spraw budżetu, okresowe informacje o przebiegu wykonania budżetu terenowego. Szczegółowość i terminy składania tych informacji określają rady narodowe.

Art. 76. 1. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli coroczne sprawozdanie z wykonania budżetu państwa do dnia 30 czerwca roku następującego po upływie roku budżetowego.

2. Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa powinno zawierać zestawienie liczbowe dochodów i wydatków, wynikające z zamknięć rachunków budżetowych budżetu centralnego i budżetów terenowych, sporządzone według szczegółowości i układu ustawy budżetowej, oraz zestawienie liczbowe funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych oraz część objaśniającą wykonanie budżetu państwa, z uwzględnieniem różnic między budżetem uchwalonym a wykonanym.

3. Sprawozdanie Rady Ministrów, o którym mowa w ust. 1, wraz ze sprawozdaniami z wykonania innych planów stanowią podstawę do wniosku komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu o udzielenie Rządowi przez Sejm absolutorium za dany rok budżetowy.

Art. 77. 1. Terenowe organy administracji państwowej przedstawiają radom narodowym sprawozdania z wykonania budżetów terenowych roku poprzedniego, sporządzane według szczegółowości i układu uchwały budżetowej, oraz z wykonania planów finansowych funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych, wraz z częścią objaśniającą wykonanie budżetów terenowych, z uwzględnieniem różnic między budżetem uchwalonym a wykonanym.

2. Wojewódzkie rady narodowe rozpatrują sprawozdania z wykonania budżetów wojewódzkich oraz budżetów rad narodowych stopnia podstawowego w terminie do dnia 31 maja roku następującego po upływie roku budżetowego.

3. Wojewodowie przesyłają sprawozdania z wykonania budżetów terenowych Najwyższej Izbie Kontroli, Ministrowi Finansów oraz w odpowiednim zakresie właściwym ministrom, w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po upływie roku budżetowego.

Art. 78. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa prawa i obowiązki głównych księgowych jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz państwowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 13.

Rozdział 11

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej.

Art. 79. Odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej podlegają osoby winne naruszenia tej dyscypliny, zatrudnione lub pełniące funkcje z wyboru:

- 1) w jednostkach budżetowych i w państwowych jednostkach organizacyjnych, których działalność jest finansowana na zasadach określonych w art. 8 ust. 3, art. 9 i 13,
- 2) w państwowych jednostkach organizacyjnych otrzymujących dotacje z funduszy celowych — za czyny określone w art. 80 ust. 1 pkt 1—11,
- 3) w przedsiębiorstwach państwowych i organizacjach spółdzielczych, a także w organizacjach społecznych otrzymujących dotacje z budżetu — za czyny określone w art. 80 ust. 1 pkt 11,
- 4) w państwowych jednostkach organizacyjnych dysponujących funduszami celowymi — za czyny określone w art. 80 ust. 1 pkt 11 i 12.

Art. 80. 1. Naruszeniem dyscypliny budżetowej jest:

- 1) zaniechanie ustalenia należności państwowych albo ich ustalenie lub dochodzenie poniżej sumy wynikającej z prawidłowego obliczenia, jak również niezgodne z przepisami ich umarzanie, odpisywanie lub dopuszczanie do przedawnienia,
- 2) przekroczenie zakazu dokonywania określonych wydatków,
- 3) nieopracowanie planu finansowego jednostki wykonującej budżet lub niezłożenie tego planu jednostce nadrzędnej w ustalonym terminie,
- 4) zaciągnięcie zobowiązania nie znajdującego pokrycia w planie finansowym jednostki wykonującej budżet, chyba że przepisy szczególne zezwalają na zaciągnięcie takiego zobowiązania,
- 5) przekroczenie bez posiadanych uprawnień kredytów budżetowych (rozchodów), przewidzianych w planie finansowym jednostki wykonującej budżet,
- 6) dokonywanie wydatków przekraczających obowiązujące stawki, ceny lub normy albo naruszenie innych ograniczeń w dokonywaniu wydatków, określonych w odrębnych przepisach,
- 7) przekroczenie uprawnień do dokonywania zmian w budżecie lub w planie finansowym jednostek i zakładów budżetowych,
- 8) utrzymywanie ponadnormatywnych lub niezagospodarowanych zbędnych zapasów materiałowych,
- 9) zaniechanie przeprowadzenia inwentaryzacji lub dokonanie inwentaryzacji w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym,
- 10) niedokonanie pełnych i terminowych wpłat do budżetu przez zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i jednostki budżetowe w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych,
- 11) niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji otrzymanych z budżetu,
- 12) wykorzystanie funduszy celowych niezgodne z ich przeznaczeniem.

2. Nie stanowi naruszenia dyscypliny budżetowej działanie określone w ust. 1 pkt 2, 4—7 i 12, podjęte w interesie społecznym wyłącznie w celu zapobieżenia szkodzie lub usunięcia takiej szkody albo skutków spowodowanych siłą wyższą.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do należności objętych ustawą o zobowiązaniach podatkowych oraz do należności celnych pobieranych w ruchu osobowym.

Art. 81. 1. Przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej nie stosuje się, jeżeli:

- 1) łączna kwota należności uszczuplonych wskutek nieprawidłowego ustalenia lub dochodzenia, nieprawidłowego umorzenia lub odpisania albo dopuszczenia do przedawnienia nie przekracza 5 000 zł,
- 2) łączna kwota zaciągniętych zobowiązań nie znajdujących pokrycia w planie finansowym lub łączna kwota przekroczenia kredytów budżetowych (rozchodów) przewidzianych w planie finansowym jest niższa od 5 000 zł.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może podwyższać wysokość kwot określonych w ust. 1 oraz określać inne wypadki niż wymienione w tym przepisie, do których nie stosuje się przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej.

Art. 82. 1. Osoba winna naruszenia dyscypliny budżetowej ponosi odpowiedzialność zarówno w razie naruszenia dyscypliny budżetowej z winy umyślnej, jak i z winy nieumyślnej.

2. Winę umyślną i nieumyślną ocenia się według przepisów Kodeksu wykroczeń.

3. W razie naruszenia dyscypliny budżetowej w wyniku uchwały organu kolegialnego, odpowiedzialności podlegają członkowie tego organu głosujący za przyjęciem uchwały naruszającej dyscyplinę budżetową.

Art. 83. 1. Pracownik, który otrzymał do wykonania polecenie naruszające dyscyplinę budżetową, nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli przed wykonaniem polecenia zgłosił pisemnie swojemu zwierzchnikowi odpowiednie zastrzeżenie i pomimo tego zastrzeżenia otrzymał pisemne potwierdzenie polecenia; w tym wypadku odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki lub inny zwierzchnik pracownika, który wydał takie polecenie. Pisemne polecenie nie zwalnia pracownika od odpowiedzialności w wypadku, gdy wykonanie polecenia stanowi przestępstwo lub wykroczenie.

2. Kierownik jednostki lub inny zwierzchnik pracownika ponosi odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej także w wypadku dopuszczenia do naruszenia dyscypliny budżetowej przez zaniedbanie obowiązków w zakresie nadzoru.

Art. 84. 1. Karami za naruszenie dyscypliny budżetowej są: upomnienie, nagana lub kara pieniężna. Karę pieniężną wymierza się w wysokości od 1 000 do 20 000 zł.

2. Przy wymiarze kary bierze się pod uwagę rodzaj i stopień winy oraz skutki naruszenia dyscypliny budżetowej. W wypadku winy umyślnej oraz w wypadku, gdy osoba winna była już karana za naruszenie dyscypliny budżetowej, wymierza się karę nagany lub karę pieniężną.

3. Jeżeli obwiniony dopuścił się kilku czynów, a sprawa o te czyny jest objęta jednym postępowaniem, wymierza się obwinionemu jedną karę za wszystkie czyny łącznie.

Art. 85. 1. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej jest niezależna od odpowiedzialności karnej, karnej skarbowej lub innej odpowiedzialności określonej przepisami prawa, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2—4.

2. W razie wszczęcia postępowania karnego lub karnego skarbowego w związku z przestępstwem stanowiącym równocześnie naruszenie dyscypliny budżetowej, postępowanie o naruszenie dyscypliny budżetowej zawieszają się do czasu zakończenia postępowania karnego lub karnego skarbowego.

3. W razie prawomocnego skazania za przestępstwo stanowiące również naruszenie dyscypliny budżetowej, wszczęte postępowanie o naruszenie dyscypliny budżetowej podlega umorzeniu; nie podlegają ściągnięciu wymierzone i nie ściągnięte kary pieniężne.

4. Postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej nie wszczynają się, a wszczęte umarzają, jeżeli za ten sam czyn zostało wszczęte wobec pracownika postępowanie dyscyplinarne na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 86. 1. Nie można wydać orzeczenia o karze za naruszenie dyscypliny budżetowej, jeżeli od końca roku, w którym ujawniono naruszenie dyscypliny budżetowej, upłynął rok lub jeżeli od naruszenia dyscypliny budżetowej upłynęły trzy lata.

2. Nie można wykonać kary za naruszenie dyscypliny budżetowej, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynął rok. Przedawnienie wykonania kary pieniężnej nie biegnie w okresie odroczenia tej kary lub jej spłaty w ustalonych ratach.

3. Zatarcie kary za naruszenie dyscypliny budżetowej następuje z mocy prawa, jeżeli od wykonania kary lub jej przedawnienia upłynęły dwa lata.

Art. 87. 1. Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej jest dwuinstancyjne.

2. Organami orzekającymi w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej są:

- 1) wojewódzkie komisje orzekające przy wojewodzie,
- 2) resortowe komisje orzekające przy ministrze,
- 3) Główna Komisja Orzekająca przy Ministrze Finansów.

Art. 88. 1. W skład komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej wchodzi: przewodniczący, jego zastępcy i co najmniej trzech członków. Kadencja komisji trwa 4 lata.

2. Przewodniczącym wojewódzkiej komisji orzekającej jest jeden z wicewojewodów. Przewodniczącym, zastępców i członków wojewódzkiej komisji orzekającej po-

wołuje i odwołuje wojewoda. Jednym z zastępców przewodniczącego wojewódzkiej komisji orzekającej jest dyrektor wydziału finansowego urzędu wojewódzkiego.

3. Przewodniczącym resortowej komisji orzekającej jest jeden z podsekretarzy stanu. Przewodniczącego, jego zastępców i członków komisji powołuje i odwołuje właściwy minister.

4. Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Finansów, a zastępców przewodniczącego tej komisji i jej członków powołuje i odwołuje Minister Finansów.

Art. 89. 1. Komisje orzekają w składzie trzech osób.

2. Przewodniczący komisji orzekającej wyznacza spośród osób wchodzących w skład komisji przewodniczącego zespołu orzekającego i dwóch członków.

3. Członkowie komisji orzekających są w zakresie orzekania niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

Art. 90. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zakres działania organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej i tryb postępowania przed nimi oraz zasady powoływania i tryb działania rzeczników dyscypliny budżetowej.

Art. 91. Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej, ich skład i tryb postępowania przed nimi oraz zasady powoływania i tryb działania rzeczników dyscypliny budżetowej w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Rady Państwa i w innych jednostkach budżetowych podległych naczelnym organom władzy państwowej lub przez nie nadzorowanych określają odpowiednio Marszałek Sejmu i Przewodniczący Rady Państwa.

Rozdział 12

Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe.

Art. 92. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Finansów, określają dla jednostek im podległych w zakresie realizowanych przez nich części budżetu:

- 1) zasady gospodarki finansowej jednostek i zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych oraz jednostek budżetowych w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych;
- 2) klasyfikację dochodów i wydatków budżetowych,
- 3) zasady rachunkowości budżetowej oraz obsługi kasowej,
- 4) skład i zakres działania organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej i tryb postępowania przed nimi oraz zasady powoływania i tryb działania rzeczników dyscypliny budżetowej.

Art. 93. 1. W celu sprawdzenia projektowanych rozwiązań zmierzających do doskonalenia gospodarki budżetowej

Minister Finansów, po zaopiniowaniu przez właściwą komisję sejmową, może wprowadzić na okres próbny, nie dłuższy niż trzy lata, w stosunku do niektórych części budżetu centralnego lub w stosunku do niektórych budżetów terenowych odmienne od określonych w ustawie zasady opracowywania i wykonywania budżetu oraz prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych.

2. Wprowadzenie zasad, o których mowa w ust. 1, wymaga zaopiniowania przez właściwego ministra, a w wypadku określonym w art. 9 ustawy o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego — przez wojewódzką radę narodową.

Art. 94. Fundusze zasobowe rad narodowych utworzone na podstawie art. 76 ustawy z dnia 25 listopada 1970 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 29, poz. 244) stają się funduszami zasobowymi w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 95. Do końca 1986 r. przepisy art. 21 stosuje się odpowiednio do dochodów określonych w art. 20 ust. 3 pkt 1.

Art. 96. Traci moc ustawa z dnia 25 listopada 1970 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 29, poz. 244), z tym że w zakresie praw i obowiązków głównych księgowych, weryfikacji bilansów i zasad rachunkowości w szkołach wyższych, instytutach naukowo-badawczych, spółkach, w których Skarb Państwa lub jednostka gospodarki społecznej posiadają udział wyższy niż 50% kapitału, w organizacjach politycznych, społecznych i zawodowych oraz prowadzonych przez nie przedsiębiorstwach lub zakładach — do czasu uregulowania tych spraw w odrębnych przepisach zachowują moc przepisy art. 83 ust. 2 i art. 91 ust. 1 pkt 5 tej ustawy oraz przepisy wydane na ich podstawie.

Art. 97. Pozostają w mocy:

- 1) przepisy o utworzeniu funduszy celowych wydane na podstawie art. 13 ustawy, o której mowa w art. 96 — do czasu uchylecia ich przez Radę Ministrów lub wydania w tych sprawach odrębnych ustaw,
- 2) przepisy regulujące sprawy rachunkowości budżetowej oraz prawa i obowiązki głównych księgowych jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz państwowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 13, wydane na podstawie art. 83 ust. 2 i art. 91 ust. 1 pkt 5 ustawy wymienionej w art. 96 — do czasu wydania w tych sprawach przepisów na podstawie art. 17 i 78 niniejszej ustawy.

Art. 98. Do czasu ustawowego uregulowania zasad dotowania organizacji społecznych mogą one otrzymywać dotacje z budżetu w wypadkach i na zasadach określanych przez Radę Ministrów.

Art. 99. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1985 r., z wyjątkiem przepisów dotyczących opracowania projektu budżetu państwa, które wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*